

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ-МОВНИКІВ

Сазанович Л.В.

Запорізький державний медичний університет

У статті проаналізовано інноваційні форми організації процесу викладання у системі підвищення кваліфікації викладачів-мовників. Розглянуто напрямки спеціалізації та вимоги для післядипломної освіти викладачів. Наголошується, що зміст післядипломної освіти відіграє ключову роль в процесі самовдосконалення і розвитку педагогічних талантів педагога. Зроблено висновок, що самостійна діяльність є ефективною формою підвищення мовної компетентності та комп'ютерної грамотності викладача-мовника. Також приділено увагу онлайн ресурсам в галузі викладання та вивчення англійської мови.

Ключові слова: підвищення кваліфікації, самостійна робота, освітні онлайн ресурси, вебінар, комп'ютерна грамотність, мовна компетентність.

В умовах формування і становлення інформаційного суспільства впровадження інноваційних форм організації навчання у системі підвищення кваліфікації набуває пріоритетного значення.

Проблема організаційних форм в системі післядипломної освіти викладачів багаторазово була предметом дискусії в освітніх колах. Так, це питання було розглянуто у роботах Т. Галактіонової [1], Л. Гребьонкіної [2], Ю.М. Кулюткіна [3], О. Мергут [4], А. Щербака [6] та багатьох інших. Втім, питання застосування можливостей Інтернету в післядипломній освіті викладачів потребує подальшого аналізу у швидкозмінювальному просторі інформаційних технологій.

Мета статті полягає в аналізі вебінарів та онлайн ресурсу Smrt English як ефективних форм організації підвищення кваліфікації викладачів-мовників у немовному вищому навчальному закладі (ВНЗ).

Актуальність проблематики обумовлюється також тим, що в умовах, коли вищі навчальні заклади, в силу різних причин, не завжди готові відпустити викладача на курси підвищення кваліфікації, як ніколи гостро постає питання про самостійні пошуки освітянами ефективних можливостей підвищення власної професійної компетенції.

Насамперед, йдеться про спеціалізацію викладачів іноземної мови немовних ВНЗ. Підвищення кваліфікації викладачів-мовників має відповідати, як мінімум двом критеріям: знання актуальних тенденцій у професійній мові певної галузі, знання і вміння відповідати запитам цільової аудиторії викладання, тобто молодим, технічно-освіченим людям.

Загально відомо, що мова – це «лакмусовий папір» суспільного життя. У мові майже миттєво відображуються зміни, що відбуваються у житті соціуму: забуття певних видів діяльності призводить до появи архаїзмів, а поява нових – неологізмів. Хоча, звичайно ж, тільки лексичними змінам справа не обмежується: з часом змінюється граматики, синтаксис і навіть фонетика. Викладач немовного ВНЗ повинен викладати сучасну англійську мову, а не ті мовні норми, який він засвоїв в роки свого студентства. Все тече – все змінюється, а мова в першу чергу.

Другим пріоритетним напрямком підвищення кваліфікації викладачів є комп'ютерна грамотність. Не секрет, що сучасний студент майже не читає книги і газети, проте він активно створює блоги, веде живі журнали онлайн, читає новини в соціальних мережах. Сучасна молодь швидше набирає текст на електронних дивайсах, ніж пише ручкою. Також молодь віддає перевагу колосальним можливостям електронних бібліотек, та уникає обмеженого простору та книжкового фонду читальних залів.

Іншими словами, сучасний викладач іноземної мови має бути фахівцем в області мови викладання та впевненим користувачем комп'ютерних технологій.

Основне завдання післядипломної освіти полягає якраз у розвитку творчої особистості фахівця, його здатності до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. На наш погляд, вирішення цього завдання можливе тільки із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Важливість самовдосконалення визнається дослідниками як одна з найважливіших складових сучасної післядипломної педагогічної освіти фахівця. Так, А. Щербак зазначає, що безперервне оновлення змісту післядипломної освіти відіграє ключову роль в процесі самовдосконалення і розвитку педагогічних талантів педагога. Обсяг і форми даної форми освіти мають визначатися з урахуванням вимог суспільства до якості освіти, новітніх даних вітчизняної та світової науки і особистісних потреб освітян [5, с. 470].

В умовах сучасної освітньої реальності педагог повинен уміти адекватно оцінювати і переосмислювати ефективність власної педагогічної діяльності. Згідно з вимогами професіограми, на викладача іноземної мови покладаються такі функції: конструктивно-організаторська, навчальна, інформаційна, гностична та оціночна [5].

Викладач також повинен вміти здійснювати рефлексію власної педагогічної діяльності, її якості та відповідності вимогам сучасності. Вчені відзначають, що самовдосконалення є невід'ємною частиною прояву творчості викладача іноземних мов. Даний вид роботи передбачає підвищення власної професійної та загальної культури, самовиховання, саморозвиток професійно-значущих якостей, педагогічно-креативну діяльність педагога щодо створенню власної творчої лабораторії [4, с. 192].

Так що ж на практиці може самостійно зробити викладач іноземної мови немовного ВНЗ для підвищення своєї мовної та педагогічної компетентності? На наш погляд вибір дуже великий: від безкоштовних онлайн вебінарів до мовних курсів на освітніх Інтернет-ресурсах.

Останнім часом вебінари набули популярності в різних галузях людської діяльності. Спочатку, за вже існуючою традицією, користь та ефективність вебінарів оцінили представники бізнесу: велика аудиторія за малі гроші. Згодом, переваги цієї технології оцінили і освітяни. Сама будова слова «вебінар» (*webinar*) говорить про те, що мова йде про семінар. Однак, на відміну від традиційної форми очної роботи, лектор – слухач, вебінар передбачає опосередковану через Інтернет форму спілкування:

лектор – електронний носій інформації з підключенням до мережі Інтернет – слухач.

Останні кілька років *Cambridge University Press* проводить щомісячні *Cambridge English Webinars for Teachers* [7]. Сам вебінар проходить в режимі Blackboard Collaborate: Elluminate Live! Учасник вебінару реєструється в системі, слухає лекцію, задає в чаті питання лектору, на які той відповідає, або протягом лекції, або ж по її закінченню. Тематика вебінарів актуальна, допомагає зрозуміти нові педагогічні тенденції у закордонній методиці. Так у 2014 році *Cambridge University Press* підготував вебінари за наступними темами: «*Changes to Cambridge English: First and First for Schools from 2015*», «*Prepare for Success! Cambridge English: Advanced Speaking*», «*How are Cambridge English Writing Papers Marked?*», «*How Can Assessment Support Learning? A Learning Oriented Approach*», «*Cambridge English: Proficiency – Teaching The Compulsory Essay*», «*Changes To Cambridge English: Advanced, Cambridge English: First And First For Schools*», «*The Cambridge English Scale Explained On*». По закінченні вебінару його учасники отримують «сертифікат учасника» в електронному вигляді, який можна роздрукувати (для звітності!). Додамо від себе, що вебінари, що проводить *Cambridge English Webinars* безкоштовні для учасників, їх можна «відвідувати» не залишаючи робочого місця, сертифікати учасника визнаються за кордоном і їх можна вказувати у резюме. Ще раз наголосимо, відзначимо, що вебінари є популярною формою самоосвіти фахівців за кордоном. Головні переваги даної форми роботи полягають в тому, що викладач сам вибирає потрібну йому тематику, а також має можливість здійснювати незалежний менеджмент часу, відведеного на самоосвіту.

Але як то кажуть, теорія теорією, а як же практика мовлення? Стажування за кордон може дозволити собі далеко не кожний викладач іноземної мови, тому слід звернути увагу на освітні Інтернет-ресурси. На цей час існує вражаючий перелік електронних освітніх ресурсів, до якого можна віднести такі: *Simple English News* [11], *ESL Library* [9], *Educational videos* [8], *free dictionaries* [10] тощо. Переваги цих ресурсів важко переоцінити: жива, сучасна англійська мова не виходячи з дому, було б бажання займатися та самовдосконалюватися. Але і недоліки теж наявні: розрізненні електронні ресурси не дозволяють «зануритися» в мовне середовище, за їх допомогою можна відшліфувати лише деякі окремі мовні навички та вміння.

Тому, на особливу увагу заслуговують Інтернет-ресурси над створенням яких працюють кваліфіко-

вані викладачі, що поставили собі за мету створити цілісний курс сучасної англійської мови та втілити його у найбільш зручній для студентів сьогодення електронній формі.

Так, останніми роками в багатьох навчальних закладах нашої країни з різним рівнем акредитації активно впроваджується програма дистанційного навчання англійської мови *Smrt English* [12]. Відзначимо, що програма пройшла необхідну перевірку у Міністерстві освіти України і рекомендована до впровадження у навчальний процес.

Для викладачів-мовників *Smrt English* – це гарна та зручна можливість підвищити свою кваліфікацію. Медіатехнології, задіяні розробниками освітнього Інтернет-ресурсу, дозволяють створити штучне мовне середовище: бачу, чую, кажу, пишу. Лексико-граматичний матеріал дозволяє ознайомитися з та актуалізувати новітні мовні тенденції. Велика кількість якісних, цікавих відео-роликів мотивує до самостійної пізнавальної діяльності. Онлайн тестування включає можливість фальшування результатів і дозволяє адекватно оцінити власну мовну компетентність педагога. На наш погляд, викладачам іноземної мови будуть найбільш цікаві такі *Smrt*-курси, що дозволяють «відшліфувати» і «оновити» знання, такі як: *IELTS Test Preparation, American Slang and Idioms, Listening and Speaking, Reading Comprehension, Academic Writing* [8]. Не менш цікавими є курси з англійської мови для окремих спеціальностей: *Business English, English for Hospitality Service, English for Economists, Hospitality and Tourism*.

Запорізький державний медичний університет вже декілька років активно співпрацює з *Canadian College of English Language* – автором та розробником електронного ресурсу *Smrt English*. Наші викладачі пройшли стажування за програмою загальної англійської мови і змогли «на собі» відчути переваги такого виду підвищення кваліфікації. На цей час ми сподіваємося, що авторський колектив *Smrt English* виконає свою обіцянку розробити курс англійської мови для галузей медицини та фармації.

Розглянувши у пропонованій статті освітні онлайн ресурси стосуються лише англійської мови. Розгляд онлайн ресурсів для інших мов може стати предметом наступної праці.

Таким чином, можливості сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій створюють оптимальні умови для підвищення кваліфікації викладача іноземної мови в неможливому вузі, сприяючи реалізації основних складових самоосвіти: мотиваційно-ціннісного, організаційно-рефлексивного, емоційно-вольового та інформаційно-комунікативного аспектів.

Список літератури:

1. Галактионова Т. Г. От самопознания к самореализации: Персонал-технология образовательной деятельности / Т. Г. Галактионова. – СПб: Институт специальной педагогики и психологии, 1999. – 156 с.
2. Гребенкина Л. К. Формирование профессионализма учителя в системе непрерывного педагогического образования / Л. К. Гребенкина. – Рязань: РГПУ, 2000. – 204 с.
3. Кулюткин Ю. Н. Образовательные технологии и педагогическая рефлексия / Ю. Н. Кулюткин, И. В. Муштавинская. – СПб.: СПбГУПМ, 2002. – 46 с.
4. Мергут О. Мистецтво педагогіки. Творчість як педагогічна категорія / О. Мергут // Професійна освіта. – 2012. – № 1–2(38–39). – С. 187–194.
5. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) [Электронный ресурс] / сост. Э. Г. Азимов, А. Н. Щукин. – Москва: Издательство ИКАР, 2009. – Режим доступа: http://methodological_terms.academic.ru
6. Щербак А. Професійна освіта: ціннісні орієнтири сучасності / А. Щербак. – Київ; Харків: НТУ «ХПІ», 2009. – 472 с.
7. Cambridge English Webinars for Teachers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cambridgeenglish.org>
8. Educational videos [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.teachertube.com>; <http://www.ted.com>
9. ESL Library [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.esl-library.com>
10. Macmillan Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.macmillandictionary.com>

11. Simple English News [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.simpleenglishnews.com>
12. Smrt English [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smrtenglish.com>

Сазанович Л.В.

Запорозький державний медичний університет

ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Аннотация

В статье проанализированы инновационные формы организации процесса обучения в системе повышения квалификации преподавателей языка. Рассмотрены направления специализации и требования к последипломному образованию преподавателей. Отмечается, что содержание последипломного образования играет ключевую роль в процессе самосовершенствования и развития педагогических талантов педагога. Сделан вывод, что самостоятельная деятельность является эффективной формой повышения языковой компетентности и компьютерной грамотности преподавателя языка. Также уделено внимание онлайн ресурсам в области преподавания и изучения английского языка.

Ключевые слова: повышение квалификации, самостоятельная работа, образовательные онлайн ресурсы, вебинар, компьютерная грамотность, языковая компетентность.

Sazanovych L.V.

Zaporizhzhia State Medical University

INNOVATIVE FORMS OF FOREIGN LANGUAGES TEACHER COMPETENCE DEVELOPMENT

Summary

The paper examines innovative forms of teacher competence development. Approaches and requirements to teacher qualification upgrade are discussed. It is noted that the content of teacher competence development plays a key role in the improvement and development of teacher's pedagogical talents. It is concluded that self-study work is an effective form of language proficiency and computer literacy mastering. Attention is paid to existing online resources for teachers and students of English.

Keywords: teacher competence development, self-study, online educational resources, webinar, computer literacy, language competence.